Marsken Tyrgils Knutsson Avrättas i Stockholm 1306

1306 den 10 Feb. Sedan den svenske kungen Birger Magnussons bröder Erik och Valdemar den 6 december året före har låtit fängsla marsken Tyrgils Knutsson har de fört honom till Stockholm och där hållit honom i fängsligt förvar. De låter döma honom till döden och omkring detta datum blir han avrättad på Pelarbacken. Därmed är han borta ur svensk politik, vilket försvagar kungen i det pågående svenska inbördeskriget, eftersom Tyrgils Knutsson har varit hans stöd.

Birger Magnusson, född 1280, död 31 maj 1321, var Sveriges kung 1290–1318. Han var son till Magnus Ladulås, som var Sveriges kung 1275–1290, och Helvig av Holstein. Birger var sonson till Birger jarl och tillhörde därmed Bjälboätten, den stormannaätt som i fyra generationer hade – och stred inbördes om – makten i Sverige.

Porträtt av kung Birger i Sankt Bendts Kirke i Ringsted där han är begravd

Politiska mord

Vid sidan om mord och dråp bland allmänheten var politiska mord inte ovanliga i Stockholm. I regel ville man bli av med en eller flera obekväma konkurrenter eller bestraffa en kritiker. Det äldsta dokumenterade mordet av den kategorin går tillbaka till år 1280. Då lät Magnus Ladulås halshugga tre riksråd ur Folkungaätten som hade anklagats för flera ”förrädiska stämplingar mot tronen”.

Nästa kända fall är Torgils Knutssons avrättning den 10 februari 1306. Han dömdes till döden och halshöggs på Pelarbacken (idag Götgatsbacken) och begravdes i Gråbrödraklostret. Tillfångatagandet och avrättningen av Torgils skedde i samförstånd mellan kungen Birger Magnusson och hans bröder för att bli av med Torgils politiska dominans.

GÖTGATAN

Götgatan norrut från "Götgatsbacken". (Pelarbacken)

Tyrgils Knutsson till Aranäs riddare, svenskt riksråd, drots och marsk, död 1306 i Stockholm genom avrättning, Sveriges verklige styresman under Birger Magnussons omyndighet. Han var Viborgs grundare.
Tyrgils Knutsson omnämns första gången 1283 och slogs till riddare 1289 av kung Magnus Ladulås.

Han var son till en Knut, vars identitet man inte känner. Förslag har ställts att det kan ha varit Knut Matsson (Lejonbjälke), lagman i Närke och Sveriges drots, den andra i ordningen. Moderns namn är inte heller känt, men hon var dotter till Sigtrygg Bengtsson (Boberg). Tyrgils mormor var dotter till Magnus Minnesköld i dennes första äktenskap och därmed halvsyster till Birger jarl. Arkivarie Stefan Söderlind framför att Tyrgils Knutsson härstammar från Bjälboätten.

Tyrgil Knutsson och hans fall

Tyrgils Knutsson, Sveriges marsk och en mäktig medlem av riksrådet, stod i centrum för svensk politik under kung Birger Magnussons tidiga regeringstid. Han kom från en gammal adelsfamilj och var släkt med Folkungaätten. Tyrgils blev förmyndare för den unge kungen efter Magnus Ladulås död och fungerade som rikets verkliga härskare under Birgers minderårighet.

Konflikten med kungens bröder

Under Birgers regeringstid uppstod en konflikt mellan kungen och hans bröder, hertigarna Erik och Valdemar. De försökte utnyttja kyrkans interna strider för att skapa egna maktbasar, vilket ledde till inbördeskrig. Trots att Tyrgils hade hjälpt till att besegra Nyköpings slott och säkra en överenskommelse med bröderna, skulle deras ambitioner snart leda till hans undergång.

Fängslandet och avrättningen av Tyrgils Knutsson

Den 10 februari 1306, efter att ha blivit förrådd av kungens bröder, blev Tyrgils Knutsson fängslad och fördes till Stockholm. Hans inflytande och stöd till kungen kunde inte rädda honom från att bli dömd till döden. Hans avrättning på Pelarbacken markerade slutet på hans era och ett svårt slag mot kung Birgers makt under det pågående inbördeskriget.

Nyköpingshus

Nyköpingshus, Nyköpings slott, är ursprungligen en medeltida borg, nu delvis lagd i ruiner. Den är belägen i Nyköping.

Ursprunget till borgen var en kastal som uppfördes under andra halvan av 1100-talet. År 1310 överlämnas Nyköpingshus till Birger Magnusson efter en delning mellan honom och bröderna Erik och Valdemar.

Efterdyningarna av Tyrgils Knutssons död

Med Tyrgils borta, försvagades kung Birgers ställning avsevärt. Bröderna Erik och Valdemar fortsatte att utmana hans auktoritet, vilket ledde till fortsatt konflikt och ytterligare strider i det svenska riket. Tyrgils död hade inte bara personliga konsekvenser utan också långtgående politiska följder för Sveriges framtid.